

Järv

Gulo gulo

EU-kod: 1912

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Järven starkt knuten till fjällen och de fjällnära skogsområdena. I skogslandet utanför renskötselområdet har dessutom, relativt nyligen (1990-talet), nyetableringar av järv skett i gränstrakterna mellan Hälsingland och Medelpad samt i delar av Ångermanland. Under senare år har flera observationer dessutom gjorts i skogslandet betydligt längre söderut, t.ex. i Dalarna.

Järvar av båda könen försvarar ett revir mot artfränder. Ynglande honors revir tycks uppgå till 1-2 kvadratmil medan en hannes revir är mångdubbelt större och överlappar flera honors.

Reproduktion och spridning

Parningstiden är utsträckt under hela perioden april-augusti. Järven har fördröjd fosterutveckling och äggen implanteras först vid årsskiftet. Ungarna (1-4) föds i februari-mars och lyan är belägen i en snödriva invid en klippkant, i en fjällbrant eller i blockmark i skogen. Lyan lämnas av järvfamiljen i månadsskiftet april-maj. Ungarna följer därefter modern till fram på hösten då de blir självständiga.

Järven kan, då den söker revir eller partner, förflytta sig tiotals mil.

Övrigt

De svenska järvarna lever nästan uteslutande i områden med renskötsel och renen är ett viktigt bytesdjur. Kadaver efter förolyckade djur utnyttjas och järven snyltar även på andra djurs bytesrester, bl.a. äter den ofta kadaver som lämnas av lodjur. Bytesrester göms regelbundet på skyddade ställen och kan nyttjas under hela vintern.

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

Status och internationellt ansvar

- Sveriges rödlista 2010: Arten är klassad som Sårbar (VU).
- Global rödlista 2008: Arten är klassad som Nära hotad (NT).

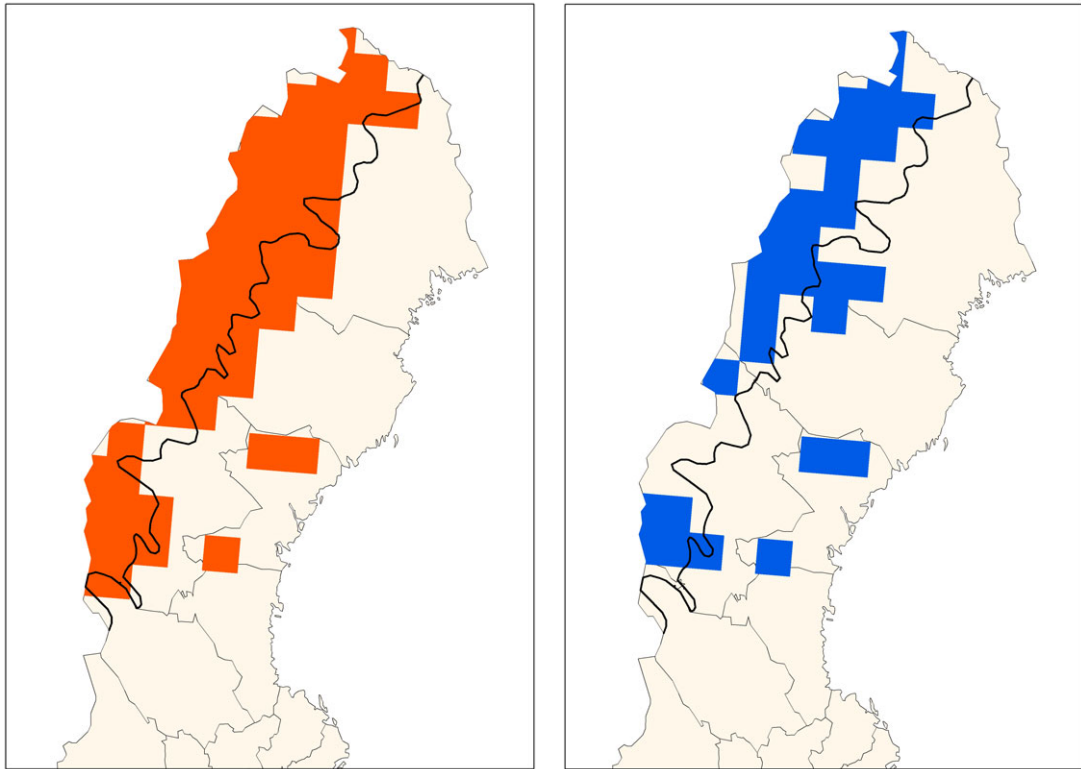
Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpekade för arten (antal)	34 (+20)	3		57
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)	81 600	35 500		117 100
Referensvärde (km ²)	Utreds ^b	Utreds ^b		Utreds ^b
Bedömning aktuell status	Okänt	Okänt		
Bedömning trend	Okänt	Okänt		
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)	41 - 78	2 - 6		43 - 84
Referensvärde (enhet ¹)	Utreds ^b	Utreds ^b		Utreds ^b
Bedömning aktuell status	Okänt	Okänt		
Bedömning trend	Okänt	Okänt		
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status	Gynnsam	Gynnsam		
Bedömning trend	Stabil	Stabil		
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status	Okänt	Okänt		
Bedömning trend	Okänt	Okänt		
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status	Okänt	Okänt		
Bedömning trend	Okänt	Okänt		

¹ Enhet för artens population är antal ynglande honor.

Kommentar till rapporterade uppgifter

^b Sverige har ännu inte lämnat något referensvärde för arten. Det kommer tidigast att ske efter det att rovdjursutredningen blir klar 2012.

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomster (till höger).

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Det allvarligaste hotet mot järven är den illegala jakten.
- Födobrist vintertid kan vara en tillväxtbegränsande faktor, bl.a. eftersom renskötarna numera i allt högre utsträckning samlar/transporterar renarna mer effektivt från fjällen under vinterhalvåret.

Bevarandeåtgärder

- Gångse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för arten sker, (dvs att dess intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).
- Genomförandet av Åtgärdsprogram för järv.
- Järvens populationsutveckling följs noggrant av NV och berörda länsstyrelser.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och är en prioriterad art där.
- Arten kräver noggrant skydd enligt en nationell svensk bedömning eller till följd av ett internationellt åtagande och betecknas med n i artskyddsförordningens bilaga 1.
- Vilt levande exemplar av arten är fredade enligt 2 och 4 stycket 4§ Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa arten eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatsen.
- Enligt 3§ Jaktlagen får arten inte fångas eller dödas om det inte uttryckligen är tillåtet vid jakt enligt andra delar av jaktlagstiftningen. När viltet är fredat gäller det även dess bon.
- Vilt levande exemplar av arten omfattas av 23§ Artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att förvara och transportera arten.

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

Mål – utbredning & förekomst	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Utbredningsområdet för järvska vara minst XX ^a km ² i alpin region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Utbredningsområdet för järvska vara minst XX ^a km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år

Mål – population	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Det ska finnas minst XX ^a individer av järv i alpin region.	Biogeografisk	Etablerade metoder inom rovdjursbevakningen.	Antal individer	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX ^a individer av järv i boreal region.	Biogeografisk	Etablerade metoder inom rovdjursbevakningen.	Antal individer	Vart 6:e år
Antalet järvkullar ska vara minst XX ^a i alpin region.	Biogeografisk	Etablerade metoder inom rovdjursbevakningen.	Antal kullar	Varje år
Antalet järvkullar ska vara minst XX ^a i boreal region.	Biogeografisk	Etablerade metoder inom rovdjursbevakningen.	Antal kullar	Varje år
Det ska finnas minst XX individer av järv på lokalen YY.	Lokal	Etablerade metoder inom rovdjursbevakningen.	Antal individer	Vart 6:e år

Kommentarer

Minimnivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av förekomst i minst 50% av områdena vart 6:e år.

^a Målet definieras med antal när referensvärde för arten har angetts. Se även kommentar under tabell för nationell bevarandestatus 2007.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

Bianci, V. & Harestad, A.S. 1988. Reproduction and natality of wolverine (*Gulo gulo*) in Yukon. *Ann. Zool. Fenn.* 25: 265-270.

Bianci, V. & Harestad, A.S. 1990. Home range and habitat use of wolverines *Gulo gulo* in Yukon, Canada. *Holarct. Ecol.* 13: 195-200.

Björvall, A. & Ullström, S. 2010. Däggdjur i Sverige. *Bonnier Fakta.*

Björvall, A. & Franzén, R. 1975. Snöskotern och den olagliga jakten. Stencil. Statens Naturvårdsverk.

Björvall, A., Franzén, R. & Nilsson, E. 1978. Järven - enstöring i norr. *Forskning och Framsteg* 13: 1.

- Björvall, A., Franzén, R., Nordkvist, M. & Åhman, G. 1990. Renar och rovdjur. Rovdjurens effekter på rennäringen. Naturvårdsverkets förlag.
- Björvall, A. & Lindström, D. 1991. Vinterns däggdjur och fåglar i fjällvärlden. Naturvårdsverket. Rapport 3919.
- Brottsförebyggande rådet, BRÅ. 2007. Illegal jakt på stora rovdjur - Konflikt i laglöst land. Rapport 2007:22.
- Flagstad, Ö., Hedmark, E., Landa, A., Brøseth, H., Persson, J., Andersen, R., Segerström, P. & Ellegren, H. 2004. Colonization history and non-invasive monitoring of a re-established wolverine (*Gulo gulo*) population. *Conservation Biology* 18(3): 1-13.
- Haglund, B. 1966. De stora rovdjurens vintervanor. *Viltrevy* 4(3): 81-310.
- Hedmark, E., Flagstad, Ö., Segerström, P., Persson, J., Landa, A., Andersen, R., & Ellegren, H. 2004. DNA-based individual and sex identification from wolverine (*Gulo gulo*) faeces and urine. *Conservation Genetics* 5: 405-410.
- Hedmark, E. 2010. Preliminära resultat från inventering av järv 2010. Viltskadecenter, Lägesrapport 2010-08-26.
- Hornocker, M.G. & Hash, H.S. 1981. Ecology of the wolverine in northwestern Montana. *Can. J. Zool.* 59: 1286-1301.
- Iversen, J.A. 1972. Basal metabolic rate of wolverines during growth. *Norwegian J. Zool.* 20: 317-322.
- Koehler, G.M., Hornocker, M.G. & Hash, H.S. 1980. Wolverine marking behaviour. *Can Field-Nat.* 94: 339-341.
- Krott, P. 1982. Der Vielfrass (*Gulo gulo* Linnaeus 1758) im Ökosystem. *Säugetierk. Mitt.* 30: 136-150.
- Kurtén, B. 1970. The Neogene wolverine *Plesiogulo* and the origin of *Gulo* (Carnivora, Mammalia). *Acta Zool. Fenn.* 131: 1-22.
- Kvam, T. & Røjskaft, E. 1987. Forskningsplan omkring jervens biologi i Norge. Økoforsk, utrening 7. Trondheim.
- Landa, A., Franzen, R., Bø, T., Tufto, J., Linden, M. & Swenson, J. E. 1998. Wolverines in Scandinavia: minimum population size and distribution in 1996. *Wildlife Biology* 4: 159-168.

- Landa, A., Strand, O., Linnell, J. & Skogland T. 1998. Home-range sizes and altitude selection for arctic foxes and wolverines in an alpine environment. *Canadian Journal of Zoology* 76: 448-457.
- Landa, A., Tufto, J., Andersen, R. & Persson, J. 2001. Jerv i Skandinavia. Aktive ynglehi hos jerv som bestandsestimator basert på nye data om alder for første yngling. NINA-notat. Norsk Institutt for Naturforskning. Trondheim.
- Landa, A., Linnell, J., Linden, M., Swenson, J.E., Røskaft, E. & Moksnes, A. 2000. Conservation of Scandinavian wolverines in ecological and political landscapes. I: Griffiths, H.I. (red.). *Mustelids in a modern world, Management and conservation aspects of small carnivore: human interactions*. s. 1-20.
- Lönnberg, E. 1936. Bidrag till järvens historia i Sverige. K. Svenska Vetenskapsakademiens skrifter i naturskyddsärenden, Nr 32.
- Magoun, A.J. & Valkenburg, P. 1983. Breeding behaviour of free-ranging Wolverines (*Gulo gulo*). *Acta Zool. Fenn.* 174: 175-177.
- Mehrer, C.F. 1976. Gestation period in the wolverine, *Gulo gulo*. *J. Mammal.* 57: 570.
- Myhre, R. & Myrberget, S. 1975. Diet of wolverines (*Gulo gulo*) in Norway. *J. Mammal.* 56: 752-757.
- Myrberget, S. 1968. Jervens ynglehi. *Fauna* 21: 108-115.
- Myrberget, S. & Sörumgård, R. 1979. Time of birth and litter size in wolverines. *Fauna* 32: 9-13.
- Naturvårdsverket. Förslag till nytt ersättningssystem för rovdjursdödade renar. Rapport 3899.
- Naturvårdsverket. 1993. Rovdjursinventering i Norrbottens fjällvärld 1989-1992 samt förslag till fortsatt inventeringsverksamhet. Stockholm.
- Naturvårdsverket. 2010. Rovdjursforum. Databas.
- Nordkalottens miljöråd. 1993. Bjørn, gaupe, jerv, og ulv på Nordkalotten. Rapport nr 30.
- Nordkalottens miljöråd. 1994. Forslag till samordnet bestandsovervåkning av bjørn, gaupe, jerv, og ulv på Nordkalotten. Rapport nr 34.

Odden, J., Mattisson, J., Rauset, G.R., Linell, J.D.C., Persson, J., Segerström, P. & Andrén, H. 2010. Er skadefelling av gaupe og jerv selektiv? NINA Rapport 601. 20 s.

Persson, J. 2003. Population ecology of Scandinavian wolverines. Ph. D. thesis. Swedish University of Agricultural Sciences, Umeå, Sweden.

Persson, J., Willebrand, T., Landa, A., Andersen, R. & Segerström, P. 2003. The role of intraspecific predation in the survival of juvenile wolverines *Gulo gulo*. *Wildlife Biology* 9: 21-28.

Persson J., Ericsson G., Segerström P. 2009. Human caused mortality in the endangered Scandinavian wolverine population. *Biological Conservation* vol 142: 325-331

Prell, H. 1932. Über die Tragzeitverhältnisse beim Vielfrass (*Gulo gulo* Linné). *Zool. Anz.* 97: 113-123.

Pulliainen, E. 1978. Wolverine - our most endangered carnivore. *Soumen Luonto* 7, 37.

Pulliainen, E. & Ovaskainen, P. 1975. Territory marking by a wolverine (*Gulo gulo* L.) in Northeastern Lapland. *Ann. Zool. Fenn.* 12: 268-270.

Saether, B.-E., Engen, S., Persson, J., Brøseth, H., Landa, A. & Willebrand, T. (In press). Management strategies for the Scandinavian wolverine: practical application of stochastic models in Population Viability Analysis. *Journal of Wildlife Management*.

Vangen, K.M., Persson, J. Landa, A. Andersen, R. & Segerström, P. 2001. Characteristics of dispersal in wolverines. *Canadian Journal of Zoology* 79: 1641-1649.

Whitman, J.S., Ballard, W.B. & Gardner, C.L. 1986. Home range and habitat use by wolverines in southcentral Alaska. *J. Wildl. Managem.* 50: 460-463.

Willebrand, T., Linden, M., Persson, J. & Segerström, P. 1999. Överlevnad och dödsorsaker hos märkta järvar i Sarek. I: SOU 1999:146. Bilagor till sammanhållen rovdjurspolitik. Slutbetänkande av Rovdjursutredningen, s. 191-200.

Östergren, A., Asheim, M., Bergström, M-R., Fangel, K., Franzen, R., Kjørstad, M. & Nieminen, M. 2001. Järv, lodjur, varg och björn på Nordkalotten 1992-2000. Nordkalottrådets rapportserie. Nr 54.

Övergripande litteratur

Miljödepartementet. Statens offentliga utredningar 1999:146. Sammanhållen rovdjurspolitik. Slutbetänkande av rovdjursutredningen.

Miljödepartementet. Statens offentliga utredningar 1999:146. Bilagor till Sammanhållen rovdjurspolitik. Slutbetänkande av rovdjursutredningen.

Miljödepartementet. Statens offentliga utredningar. Rovdjuren och deras förvaltning. SOU 2007:89.

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2000/01: MJU9. Sammanhållen rovdjurspolitik.

Regeringens proposition 2000/01:57. Sammanhållen rovdjurspolitik.

Regeringen proposition 2008/09:210. En ny rovdjursförvaltning.

Riksdagen, 2001. Sammanhållen rovdjurspolitik. Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2000/01: MJU9.

Länkar

<http://www.de5stora.com/OmRovdjuren/Jarv/>

<http://www.naturvardsverket.se/sv/Tillstandet-i-miljon/Livsmiljoer-och-arter/Landmiljon/Rovdjuren/Fakta-om-jarv/>

<http://www.wwf.se/vrt-arbete/arter/1125768-jarv>

Kontaktuppgifter

Martin Tjernberg
martin.tjernberg@artdata.slu.se
018-67 22 84

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala